

***PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W KOZIENICACH***

**PROCEDURA BEZPIECZEŃSTWA -
REAGOWANIE NA PRZEMOC I AGRESJE**

Zgodnie ze Standardami Ochrony Małoletnich z dnia 29.02.2024

oraz z „Ustawą o postępowaniu w sprawach nieletnich” z dn. 26.10.1982 Dz.U.1982 nr 35 poz. 228

- Art. 4 § 1 „Każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu Rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu”.
- Art. 4 § 2 „Każdy, kto dowiedział się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego, ma obowiązek zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję”.
- Art. 4 § 3 „Instytucje państwowe i organizacje społeczne, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przez nieletniego czynu karalnego ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym sąd rodzinny lub Policję oraz przedsięwziąć czynności niecierpiące zwłoki, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów popełnienia czynu”.

Dyrektorów szkół i placówek oświatowych do podejmowania działań interwencyjnych w szkole zobowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. W sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249 z późn. zm.)

Rekomendacje dla działań w szkole

1. Nie należy bagatelizować żadnego sygnału świadczącego o fakcie zaistnienia zagrożenia. Należy przeciwdziałać temu zjawisku na możliwie wczesnym etapie jego powstawania.
2. Należy dać możliwość uczniowi poinformowania nauczyciela lub pedagoga o zaistniałej sytuacji związanej z czynnością niebezpieczną, budując atmosferę zaufania.
3. Należy wyciągnąć konsekwencje w stosunku do osób dopuszczających się czynów zabronionych.
4. W ramach działań profilaktycznych podczas lekcji wychowawczych, przy współpracy z ekspertami i specjalistami, należy poinformować uczniów o skutkach i konsekwencjach związanych z zagrożeniami w szkole i poza nią.
5. Należy tworzyć przyjazne środowisko pracy i nauki poprzez sprawiedliwe ocenianie, jasne, czytelne, sprawiedliwe normy, przyjazny nadzór nad uczniami, sprawną organizację życia szkolnego.
6. Należy podejmować działania integrujące zespoły klasowe, poznawanie się uczniów, sprzyjające budowie pozytywnych relacji w klasie.
7. Należy budować relacje na autorytecie nauczyciela: nauczyciel powinien jasno określić zasady pracy i wymagania wobec uczniów, prowadzić lekcje w sposób zrozumiały, szanować ucznia i udzielać mu wsparcia, sprawować kontrolę w klasie i interweniować w razie zachowania naruszającego normy.
8. Należy diagnozować sytuację w szkole w kontekście występowania zagrożeń wewnętrznych w placówce, przeciwdziałania i usuwania oraz monitorować postępy i efekty wprowadzonych działań.
9. Niezbędna jest edukacja profilaktyczna, jako forma merytorycznego wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów kierowana do nauczycieli, osób pracujących z uczniami i rodziców.
10. Należy organizować rozmowy, pogadanki i dyskusje z rodzicami.

Celem procedur jest zwiększenie poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkole poprzez:

- wdrażanie zasad postępowania warunkujących bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne dziecka,
- usystematyzowanie zasad postępowania wobec uczniów,
- zwiększenie kontroli nad osobami wchodzącymi na teren szkoły,
- zapewnienie sprawnej organizacji pracy oraz przepływu informacji pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo na terenie szkoły.

Procedury dotyczą:

- kadry zarządzającej,
- nauczycieli,
- rodziców/prawnych opiekunów uczniów,
- uczniów,
- pracowników administracji i obsługi.

Spis treści

1. ZACHOWANIA AGRESYWNE UCZNIÓW	6
2. SPOSÓB POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W STOSUNKU DO UCZNIĄ STOSUJĄCEGO AGRESJĘ.....	6
2.1. Postępowanie nauczycieli.....	6
2.2. Agresywne zachowania ucznia w szkole.....	8
2.3. Postępowanie wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa	9
2.4. Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego.....	10
2.5. Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia podejrzanego o popełnienie kradzieży na terenie szkoły.....	11
2.6. Bójka uczniów na terenie szkoły	11
2.7. Podejrzenie popełnienia wymuszenia przez ucznia na terenie szkoły	11
2.8. Agresja ucznia w stosunku do nauczyciela	12
2.9. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia własnego oraz innych	12
2.10. Niszczenie mienia szkolnego/prywatnego	14
2.11. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:	15
2.12. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków	16
2.13. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancje przypominającą narkotyki.....	17
2.14. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyki	17
2.15. Uczeń przebywający na terenie szkoły w stanie sugerującym spożycie alkoholu lub środków odurzających	18
2.16. Podejrzenie posiadanie przez ucznia alkoholu lub środków odurzających	18
2.17. Znalezienie na terenie szkoły niezabezpieczonych substancji lub przedmiotów ..	19
2.18. Ujawnienie cyberprzemocy na terenie szkoły (Internet, telefon komórkowy).....	19
2.19. Postępowanie wobec rodziców/opiekunów zgłaszających się po dziecko w stanie nietrzeźwości	20
2.20. Wystąpienie przypadku pedofilii w szkole	20
2.21. Przypadek rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.....	21
2.22. Przypadek niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole	22
2.23. Cyberprzemoc	23

2.24.	Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.....	23
2.25.	Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu	24
2.26.	Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią	24
3.	SPOSÓB POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W STOSUNKU DO UCZNI	
	POSZKODOWANEGO — POMOC OFIERZE	24
3.1.	Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego	24
3.2.	Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia przemocy fizycznej - pobicia w szkole	25
3.3.	Działania wobec ofiary cyberprzemocy	27
3.4.	Postępowanie wobec ofiar agresji i przemocy	28
3.5.	Postępowanie wobec agresorów i sprawców przemocy rówieśniczej.....	29
3.6.	Pomoc ofiarom Cyberprzemocy	30
3.7.	Pomoc - naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły	31
3.8.	Pomoc - zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu	31
3.9.	Pomoc - nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilią.....	32
4.	WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI POZASZKOLNYMI W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW Z UCZNIOWSKĄ AGRESJĄ	33

1. ZACHOWANIA AGRESYWNE UCZNIÓW

Formy przemocy, do jakiej dochodzi między uczniami, są bardzo różne.

Może to być przemoc:

- **fizyczna** (bicie, używanie groźnych narzędzi),
- **materialna** (niszczenie przedmiotów, wymuszenia finansowe, rabunki, kradzieże),
- **naruszenie nietykalności cielesnej** (podglądanie, dotykanie bez zgody),
- **wymuszenia** (przymuszanie do niechcianych działań, szantaż, zastraszanie, groźby),
- **werbalna** (poniżanie słowne, wyzwiska, upokarzanie, kpiny, prześladowanie),
- **relacyjna** (ostentacyjne wykluczanie z grupy, rozpowszechnianie fałszywych informacji/oskarżeń),
- **Cyberbullying** (stalking, obrażanie, ujawnianie wizerunków bez zgody, ośmieszanie w Internecie i/lub e-mailach, telefonach, sms).

2. SPOSÓB POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W STOSUNKU DO UCZNIĄ STOSUJĄCEGO AGRESJĘ

2.1. Postępowanie nauczycieli

a) Każdy nauczyciel w przypadku stwierdzenia zachowania agresywnego u ucznia:

1. Przerywa zaistniałą sytuację.
2. Przeprowadza rozmowę z uczniem o zaistniałym zachowaniu – wnikliwie wyjaśnia zaistniałe zdarzenie.
3. Dokonuje pouczenia.
4. Wpisuje uwagę/informację o niewłaściwym zachowaniu ucznia w e-dzienniku i ocenić oceną z zachowania zgodnie z zapisem w Statucie szkoły.
5. Powiadamia wychowawcę klasowego ucznia.

b) Wychowawca klasy

1. Przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem.
2. Dokonuje pouczenia.
3. Wpisuje adnotację do e-dziennika (w uwagach, ocenach z zachowania - decyduje wychowawca).

4. Po rozpoznaniu sprawy konsultuje sposoby rozwiązania problemu z pedagogiem i w razie potrzeby wzywa rodziców/opiekunów prawnych ucznia w celu dodatkowych wyjaśnień i ustaleń dotyczących dalszych działań.
5. W przypadku, gdy skutkiem agresji jest zniszczenie mienia szkolnego, osobistych przedmiotów innych dzieci, wychowawca ustala z uczniem/rodzicem, w jaki sposób może naprawić szkody swojego działania.
6. W uzasadnionych przypadkach informuje Dyrektora szkoły o zdarzeniu i podjętych działaniach.
7. Wychowawca może zastosować wobec ucznia kary przewidziane w Statucie Szkoły.
8. Jeśli niewłaściwe zachowanie ucznia jest incydentalne, szkoła pozostaje w bezpośrednim kontakcie z rodzicami w celu informowania ich o zachowaniu dziecka. Jeżeli są to sytuacje powtarzające się ustalany jest system pracy z uczniem i oddziaływań indywidualnych (wychowawca we współpracy z pedagogiem, psychologiem i rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia) w celu eliminacji zachowań niepożądanych.

c) Przy powtarzających się lub szczególnie silnych zachowaniach agresywnych wychowawca:

1. Wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
2. Udziela upomnienia słownego – wpis do e-dziennika.
3. Udziela nagany z wpisem do e-dziennika z powiadomieniem rodziców/opiekunów.
4. Zgłasza problem do pedagoga i Dyrektora szkoły.
5. Dyrektor szkoły wraz z Zespołem Wychowawczym ustala dalsze działania zgodnie ze Statutem Szkoły.
6. Policję należy powiadomić niezwłocznie w przypadku, **gdym sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, zagrożenie zdrowia lub życia i bezpieczeństwa innych), lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest znana.**
7. Ostatnią czynnością powinno być zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.

2.2. Agresywne zachowania ucznia w szkole

a) Agresja fizyczna

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego nauczyciela, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania. Nauczyciel powinien mówić w sposób stanowczy, zdecydowany, dobitnie, głośno, używać krótkich komunikatów. W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.
2. W przypadku zagrożenia życia (stan nieprzytomny) – pielęgniarka, pedagog/psycholog lub Dyrektor szkoły wzywa natychmiast karetkę pogotowia, nawet bez uzyskania zgody rodziców (opiekunów prawnych).
3. Opiekę nad uczniami podczas udzielania pomocy medycznej, ale bez możliwości udzielenia zgody na operację, sprawuje osoba wyznaczona przez Dyrektora szkoły.
4. Decyzję o dalszym leczeniu dziecka podejmują rodzice (opiekunowie prawni) poszkodowanego.
5. Pedagog/psycholog szkolny i wychowawcy klas przeprowadzają rozmowy z rodzicami (opiekunami prawnymi) obydwu stron oraz ze sprawcą i ofiarą. Z rozmów sporządzają notatkę.
6. Pedagog/psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy radzić sobie w kontaktach z innymi.
7. W przypadku agresji fizycznej poczucia bezpieczeństwa i wsparcia wymagają również świadkowie ataku. Należy przeprowadzić rozmowę ze świadkami przemocy.
8. W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia – szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania, której zależą dalsze losy sprawy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły.

b) Agresja słowna

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.
2. Należy powiadomić wychowawcę klasy i/lub Dyrektora szkoły, pedagoga/psychologa.
3. Wychowawca pedagog/psycholog/nauczyciel - świadek zdarzenia przeprowadza rozmowę z uczniem mającą na celu wyjaśnienie okoliczności zdarzenia. Rozmowę z ofiarą i agresorem należy przeprowadzić osobno.
4. Wychowawca (pedagog lub psycholog) przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia, ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.
5. O zaistniałym zdarzeniu należy poinformować rodziców/opiekunów prawnych uczestników zdarzenia.
6. Pedagog lub psycholog szkolny powinien udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać, jak należy radzić sobie w kontaktach z innymi.
7. W poważnych przypadkach np. uzyskania informacji o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa ściganego na wniosek poszkodowanego powiadamiana jest Policja.
8. Wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie szkoły.

2.3. Postępowanie wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa

1. Niezwłoczne powiadomienie Dyrektora szkoły.
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków.
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) Dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Powiadomienie rodziców ucznia sprawcy.
5. Niezwłoczne powiadomienie Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, zagrożenie zdrowia lub życia, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.
6. Zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa i przekazanie ich Policji (np. sprawa rozboju na terenie szkoły, używa noża i uciekając porzuca go lub jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

2.4. Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego

1. Należy niezwłocznie powiadomić Dyrektora szkoły.
2. Ustalić okoliczności czynu oraz ewentualnych świadków zdarzenia.
3. W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, należy przekazać go Dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
4. Następnym krokiem jest powiadomienie rodziców ucznia.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o jego demoralizacji – np. systematycznie uchyla się od wypełniania obowiązku szkolnego, narusza zasady współżycia społecznego, uprawia włóczęgostwo, przynależy do grupy przestępczej lub popełnia czyny zabronione, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
- Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora szkoły.
- Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
- Jeżeli **rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się w szkole**, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji przez ich dziecko, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
- Podobnie, szkoła powiadamia sąd lub Policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.) a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

2.5. Sposoby postępowania nauczyciela wobec ucznia podejrzanego o popełnienie kradzieży na terenie szkoły

1. Nauczyciel powiadomiony o kradzieży zgłasza ten fakt do pedagoga i powiadamia wychowawcę.
2. Pedagog przeprowadza działania wyjaśniające (monitoring, rozmowa z uczniem lub klasą).
3. Wychowawca/pedagog powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia, w razie konieczności informuje o zdarzeniu Policję.

2.6. Bójka uczniów na terenie szkoły

1. W przypadku bójki należy w miarę możliwości odizolować uczestników i powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga.
2. Wychowawca klasy i/lub pedagog ustala okoliczności zdarzenia (monitoring, rozmowa ze świadkami).
3. Wychowawca wpisuje uwagę do e-dziennika.
4. Wychowawca/pedagog powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia.

2.7. Podejrzenie popełnienia wymuszenia przez ucznia na terenie szkoły

1. Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek wymuszenia, niezwłocznie powiadamia o tym fakcie wychowawcę i/ lub pedagoga.
2. Wychowawca i/lub pedagog przeprowadzają rozmowę z ofiarą zdarzenia, udzielając jej wsparcia i porady.
3. Wychowawca i/lub pedagog ustalają okoliczności zdarzenia.
4. Wychowawca i/lub pedagog powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia.

2.8. Agresja ucznia w stosunku do nauczyciela

a) Znieważenie słowne nauczyciela

1. Nauczyciel zgłasza fakt znieważenia słownego (ubliżanie, obrażanie) do pedagoga i wychowawcy klasy.
2. Pedagog przeprowadza z uczniem rozmowę dyscyplinującą oraz wpisuje uczniowi uwagę do e-dziennika.
3. Pedagog informuje o zdarzeniu wychowawcę oraz rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
4. Pedagog sporządza notatkę dotyczącą zdarzenia.
5. W przypadku powtarzających się zachowań agresywnych tego typu, pedagog informuje Dyrektora szkoły, który może zgłosić zaistniałą sytuację na Policję.
6. Pedagog informuje rodziców/opiekunów prawnych ucznia o powiadomieniu Policji.

b) Naruszenie nietykalności osobistej nauczyciela/innego pracownika szkoły

1. Nauczyciel/pracownik zgłasza fakt naruszenia nietykalności Dyrektorowi szkoły lub sam zgłasza czyn na Policję.
2. Dyrektor szkoły powiadamia Policję oraz rodziców/opiekunów prawnych ucznia.

c) Naruszenie mienia prywatnego nauczyciela/innego pracownika szkoły

1. Nauczyciel/pracownik zgłasza fakt naruszenia mienia Dyrektorowi szkoły.
2. Dyrektor szkoły powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz Policję.

2.9. Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia własnego oraz innych

1. Nauczyciel podejmuje próbę wyciszenia zachowania agresywnego poprzez rozmowę z uczniem.
2. W przypadku, gdy rozmowa nie skutkuje, a w klasie nie ma nauczyciela współorganizującego kształcenie, nauczyciel wzywa telefonicznie lub prosi innego pracownika szkoły, aby zawiadomił pedagoga/ psychologa / dyrektora szkoły/ innego nauczyciela o zaistniałej sytuacji w celu wsparcia w działaniach interwencyjnych.

3. Zabranie ucznia z lekcji przez nauczyciela współorganizującego kształcenie/ innego pracownika/nauczyciela szkoły. Zaprowadzenie go do miejsca, w którym ma możliwość wyciszenia się (kącik wyciszenia, gabinet pedagoga lub psychologa szkolnego). W przypadku braku takiej możliwości zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym uczniom poprzez wyprowadzenie ich z klasy np. do świetlicy szkolnej lub klasy obok pod opiekę innego nauczyciela. **W ramach udzielania pomocy nauczyciel ma prawo przytrzymać agresywnego ucznia, jeśli jest zagrożeniem dla siebie lub zagraża bezpieczeństwu innym osobom. (informacja zapisana w IPET)**
4. Nauczyciel zaistniałą sytuację opisuje w formie notatki służbowej, którą przedkłada Dyrektorowi szkoły/ wychowawcy/ pedagogowi/ psychologowi szkolnemu.
5. Wychowawca informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na konieczność przeprowadzenia przez rodziców rozmowy z dzieckiem. Ocenia zachowanie zgodnie z zapisem w Statucie Szkoły.
6. Jeśli zachowanie ucznia nie ulega poprawie, wychowawca zwraca się za pomocą informacji w dzienniku elektronicznym lub poprzez rozmowę telefoniczną z prośbą o zgłoszenie się rodzica/ prawnego opiekuna do szkoły:
 - przeprowadza rozmowę z rodzicem (prawnym opiekunem), pogłębiając wiedzę na temat ucznia, jego rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego;
 - na prośbę wychowawcy zbiera się zespół do spraw udzielania uczniowi pomocy PPP, na którym rozmowę przeprowadza pedagog szkolny (w obecności rodziców), psychologa, dyrekcji szkoły i nauczycieli, analizując przyczyny zaburzonego zachowania ucznia, pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych. Rodzic zostaje zapoznany z dalszym postępowaniem prewencyjnym w przypadku eskalowania agresywnego zachowania dziecka.
7. W przypadku dalszego utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepianie, agresja słowna itp.), wychowawca wskazuje rodzicom potrzebę **przeprowadzenia specjalistycznych badań psychologicznych**, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia. W przypadku, gdy uczeń posiada opinie lub orzeczenie pedagoga wnioskuje do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej o dodatkową diagnozę ucznia i wskazanie sposobów rozwiązania problemu.
8. W sytuacji bardzo agresywnego zachowania ucznia, zagrażającego zdrowiu i bezpieczeństwu własnemu oraz innych (groźenie, napaść fizyczna, pobudzenie fizyczne,

- niszczenie rzeczy innych, niemożność uspokojenia przez nauczyciela), kieruje się telefoniczne zawiadomienie do rodziców ucznia oraz/lub Policji/Pogotowia Ratunkowego.
9. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych ucznia oraz braku efektywnej współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi, szkoła kieruje wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny ucznia.

2.10. Niszczenie mienia szkolnego/prywatnego

1. Fakt niszczenia (zniszczenia) mienia szkolnego/prywatnego zgłasza każdy, kto:
 - a) jest świadkiem niszczenia (zniszczenia) mienia szkolnego prywatnego na terenie placówki;
 - b) stwierdził, iż mienie szkolne/prywatne zostało zniszczone na terenie szkoły.
2. Nauczyciel lub pracownik szkoły, któremu zgłoszono fakt niszczenia (zniszczenia) mienia szkolnego/prywatnego, powiadamia wychowawcę ucznia.
3. Wychowawca ucznia, który dopuścił się niszczenia mienia szkolnego/prywatnego podejmuje następujące działania:
 - a) rozmowa z uczniem na temat zaistniałej sytuacji;
 - b) powiadamia pedagoga szkolnego oraz Dyrektora Szkoły, w razie potrzeby również pielęgniarkę szkolną, jeśli sprawca, bądź osoby obecne przy zdarzeniu doznały obrażeń;
 - c) informuje rodziców/prawnych opiekunów ucznia o wyrządzonej szkodzie.
4. Wychowawca w porozumieniu z Dyrektorem Szkoły i pedagogiem szkolnym podejmuje decyzję o sposobie zadośćuczynienia lub ukarania sprawcy oraz podejmuje decyzję o dalszym działaniu, w szczególności ustalany jest z uczniem i jego rodzicami/prawnymi opiekunami sposób i termin naprawienia wyrządzonych szkód lub uiszczenia opłaty za ich naprawę.
5. Jeśli szkoda nie zostanie naprawiona w ustalonym terminie, Dyrekcja Szkoły wzywa rodziców/prawnych opiekunów ucznia do natychmiastowego wywiązania się z poczynionych ustaleń.

Procedura ta nie obowiązuje w przypadku uszkodzenia mienia prywatnego, którego posiadanie na terenie szkoły jest zabronione i za które szkoła nie ponosi odpowiedzialności.

2.11. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa szkolnego i Dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach **demoralizacji** ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, Dyrektor Szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o **demoralizacji** przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez Statut szkoły.
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 par. 2 kodeksu postępowania karnego, Dyrektor szkoły, jako przedstawiciel instytucji jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym Prokuratora lub Policję.

2.12. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców (prawnych opiekunów), których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszy Policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z Dyrektorem szkoły.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjścia do szkoły, a jest on agresywny bądź swoim zachowaniem daje powód do zagrożenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób.
6. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych – na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeżeli uczeń nie ukończył 18 lat.
7. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to Dyrektor Szkoły ma obowiązek powiadomienia Policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
8. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

2.13. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancje przypominająca narkotyk

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora szkoły.
3. Dyrektor wzywa Policję.
4. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

2.14. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyk

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani plecaka ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia Dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. **W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości plecaka, Dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.**
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego poprzez ucznia, który nie ukończył 17 lat, należy zawiadomić Policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, Prokuratora lub Policję (art. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i art. 304 kodeksu postępowania karnego).

2.15. Uczeń przebywający na terenie szkoły w stanie sugerującym spożycie alkoholu lub środków odurzających

1. Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę i pedagoga oraz sporządza notatkę.
2. Ucznia należy odizolować (uczeń nie może pozostawać bez opieki).
3. Pedagog/pielęgniarka szkolna zawiadamia o fakcie rodziców i zobowiązuje ich do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.
4. Pedagog/pielęgniarka szkolna może wezwać lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
5. O zaistniałej sytuacji pedagog informuje Dyрекcję szkoły.
6. Gdy rodzice nie zgłaszają się po dziecko, a jest ono agresywne, Dyrektor wzywa Policję, która podejmuje dalsze kroki.

2.16. Podejrzenie posiadanie przez ucznia alkoholu lub środków odurzających

1. Nauczyciel powiadamia o swoich podejrzeniach wychowawcę i/lub pedagoga.
2. Ucznia należy odizolować.
3. W obecności nauczyciela lub wychowawcy i/lub pedagoga, Dyrektor Szkoły może żądać dobrowolnego okazania zawartości kieszeni i plecaka (samodzielne przeszukanie plecaka lub odzieży to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji).
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie (substancji nie należy dotykać, aby nie zatrzeć śladów) należy ją zabezpieczyć i wezwać Policję.
5. Jeżeli uczeń odmawia współpracy, nauczyciel i/lub wychowawca i/lub pedagog niezwłocznie powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/opiekunów prawnych ucznia, a Dyrektor wzywa Policję.
6. Wychowawca i/lub pedagog sporządza notatkę ze zdarzenia.

2.17. Znalezienie na terenie szkoły niezabezpieczonych substancji lub przedmiotów

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów:

- osoba znajdującą przedmiot zabezpiecza przed dostępem osób niepowołanych,
- powiadamia Dyrektora szkoły, który zapewnia bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwiając dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wzywa Policję tel. 997 lub 112.

2.18. Ujawnienie cyberprzemocy na terenie szkoły (Internet, telefon komórkowy)

1. Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek cyberprzemocy niezwłocznie powiadamia o tym fakcie wychowawcę i/ lub pedagoga.
2. Wychowawca i/lub pedagog przeprowadzają rozmowę z ofiarą cyberprzemocy, udzielają jej wsparcia.
3. Wychowawca i/lub pedagog ustalają okoliczności zdarzenia, ewentualnych świadków oraz informują Dyrektora szkoły.
4. Wychowawca i/lub pedagog z pomocą nauczyciela informatyki zabezpieczają dowody i ewentualnie ustalają tożsamość sprawcy.
5. Wychowawca i/lub pedagog zawiadamia rodziców/ opiekunów prawnych poszkodowanego ucznia i Policję.
6. Jeżeli aktu cyberprzemocy dokonał uczeń naszej szkoły, wychowawca i/lub pedagog zawiadamia rodziców/ opiekunów prawnych ucznia i nakłada karę na sprawcę zgodnie z zapisami Statutu szkoły.
7. W sytuacji zaistniałej cyberprzemocy poza szkołą odpowiedzialność, co do dalszego postępowania ponoszą rodzice/ opiekunowie prawni.

2.19. Postępowanie wobec rodziców/opiekunów zgłaszających się po dziecko w stanie nietrzeźwości

1. W żadnym wypadku nie należy powierzać opieki nad dzieckiem osobie znajdującej się pod wpływem alkoholu.
2. O podejrzeniu, że rodzic/opiekun zgłaszający się po odbiór dziecka znajduje się w stanie nietrzeźwości należy bezzwłocznie powiadomić wychowawcę klasy, pedagoga lub Dyrekcję.
3. Pracownik szkoły nakazuje osobie nietrzeźwej opuścić teren szkoły i wzywa innego opiekuna dziecka.
4. Jeżeli osoba nietrzeźwa odmawia opuszczenia szkoły i żąda wydania dziecka, twierdząc, że nie znajduje się pod wpływem alkoholu należy wezwać Policję w celu zbadania alkomatem.
5. Jeżeli badanie potwierdzi podejrzenia nauczycieli szkoły, a ponadto nie można skontaktować się z innym opiekunem dziecka powiadomione zostają odpowiednie instytucje uprawnione do opieki nad dzieckiem tj. sąd rodzinny.

2.20. Wystąpienie przypadku pedofilii w szkole

1. Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.
2. W pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić Dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
3. W przypadku potwierdzenia informacji o pojawieniu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji.
4. Następnie Dyrektor Szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
5. Wychowawcy klas oraz pedagog/psycholog szkolny winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.
6. W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/prawni opiekunowie ucznia oraz Policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwią ustalenie sprawcy molestowania.
7. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).

8. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia.
9. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
10. Dyrektor Szkoły w porozumieniu z rodzicami/prawnymi opiekunami ustala działania z udziałem psychologa dziecięcego lub pedagoga w celu zapewnienia opieki nad uczennicą/uczniem.

Podstawy prawne uruchomienia procedury

Kodeks Karny: art. 197 § 3; art. 200; art. 200a; art. 200b;

2.21. Przypadek rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia

1. W przypadku pozyskania przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie zawiadomić Dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
3. Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
4. Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
5. Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
6. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia – sprawcy na temat tego zdarzenia.
7. Dyrektor powiadamia Policję.

2.22. Przypadek niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole

1. Nauczyciel powinien powiadomić wychowawcę klasy i/lub pedagoga/psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.
 2. W przypadku, gdy uczeń przekazuje nauczycielowi informację o niepokojących zachowaniach seksualnych, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez uczniów, którzy brali czynny udział w tego typu zachowaniach.
 3. Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
 4. Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.
 5. Wychowawca może wezwać rodziców/opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
 6. W sytuacji, kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzysta dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierządu), Dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich lub Policję – Wydział ds. nieletnich.
- **Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np. gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z Dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.**
 - **Jeżeli postępowanie świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych, czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez Statut szkoły.**
 - **W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych,**

zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu karnego, Dyrektor szkoły, jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym Prokuratora lub Policję.

2.23. Cyberprzemoc

1. Przypadek cyberprzemocy może zostać ujawniony przez ofiarę, świadka (np. innego ucznia, nauczyciela, rodzica) lub osobę bliską ofierze (rodzice, rodzeństwo, przyjaciele). W każdym przypadku należy ze spokojem wysłuchać osoby zgłaszającej i okazać jej wsparcie.
2. Jeżeli zgłaszającym jest ofiara cyberprzemocy, podejmując działania przede wszystkim należy okazać wsparcie, z zachowaniem jej podmiotowości i poszanowaniem jej uczuć. Rozmowę należy przeprowadzić w miejscu bezpiecznym, zapewniającym ofierze intymność.
3. Jeżeli osobą zgłaszającą nie jest ofiara, na początku prosimy o opis sytuacji, także z zachowaniem podmiotowości i poszanowaniem uczuć osoby zgłaszającej. W każdej sytuacji w trakcie ustalania okoliczności trzeba ustalić charakter zdarzenia.

2.24. Naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

1. W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem działania - w formie elektronicznej (e-mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze lub sms).
2. Równolegle należy dokonać zmian tych danych identyfikujących, które zależą od ofiary, tj. haseł i loginów lub kodów dostępu do platform i portali internetowych, tak, aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności.
3. Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia dobrego wizerunku ofiary, bądź w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do wyjaśnienia tych działań i usunięcia ich skutków, także tych widocznych w Internecie.
4. Likwidacja stron internetowych czy profili w portalach społecznościowych, która wymagać będzie interwencji w zebrane dowody musi odbywać się za zgodą Policji.

2.25. Zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu

1. Reakcja szkoły powinna polegać w pierwszych krokach na ustaleniu skutków zdrowotnych i psychicznych, jakie nadmierne korzystanie z zasobów Internetu wywołało u dziecka (np. gorsze oceny w nauce, niedosypianie, niedojadanie, rezygnacja z dawnych zainteresowań, załamanie się relacji z rodziną czy rówieśnikami). Celem tych ustaleń jest wybór odpowiedniej ścieżki rozwiązywania problemu - z udziałem specjalistów (lekarzy, terapeutów) lub bez - wyłącznie w szkole.
2. W początkowej fazie popadania w uzależnienie od Internetu należy poinformować rodziców o obserwacjach nauczyciela.
3. W szkole należy objąć ucznia pomocą i wsparciem pedagogicznym (psycholog/pedagog szkolny, wychowawca).

2.26. Nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilia

1. Należy zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole, w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwiedzenia (zapisy rozmów w komunikatorach, na portalach społecznościowych; zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-mail).
2. Jednocześnie - bezzwłocznie - należy zgłosić Dyrektorowi, który dokonuje zawiadomienia na Policję o wystąpieniu zdarzenia.

3. SPOSÓB POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELA W STOSUNKU DO UCZNIA POSZKODOWANEGO — POMOC OFIERZE

3.1. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego

1. Udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku, kiedy ofiara doznała obrażeń.
2. Niezwłoczne powiadomienie Dyrektora szkoły.
3. Powiadomienie rodziców ucznia.
4. Ofiara zajścia zostaje otoczona szczególną opieką wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego. Otrzymuje wsparcie psychologiczne, a rodzice otrzymują informację

o możliwości dochodzenia praw poprzez indywidualne zgłoszenie zajścia w Powiatowej Komendzie Policji.

5. **Niezwłoczne wezwanie Policji następuje w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.**

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję - tel. 997 lub 112.

3.2. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia przemocy fizycznej - pobicia w szkole

Nadrzędna zasada - chronić ofiarę!!!

1. Nauczyciel, pedagog - osoba, która stwierdza wystąpienie przemocy odizolowuje sprawcę od innych uczniów.
 - Umieszczając go w gabinecie Dyrektora lub pedagoga lub w innym dostępnym pomieszczeniu. Sprawca nie powinien pozostać sam.
2. Nauczyciel ustala, kto i w jakim stopniu został poszkodowany na podstawie obserwacji lub informacji od świadków zajścia.
3. Nauczyciel powiadamia o zajściu Dyrektora, wychowawcę klasy, pedagoga najszybciej, jak to jest możliwe.
4. Wychowawca, pedagog lub pielęgniarka szkolna udzielają ofierze pierwszej pomocy przedmedycznej.

Ważne!- najpierw należy się zająć ofiarą, a potem sprawcą.

- np. opatrując zranienia.

5. Dyrektor, wychowawca lub pedagog wzywają wykwalifikowaną pomoc medyczną.
6. Wychowawca lub pedagog udzielają wsparcia psychologicznego poprzez rozmowę, stworzenie atmosfery bezpieczeństwa (np. umożliwienie kontaktu telefonicznego z rodzicami).
7. Wychowawca niezwłocznie powiadamia rodziców ucznia poszkodowanego/ofiary.

8. Dyrektor z wychowawcą lub pedagogiem ustala okoliczności czynu, świadków zdarzenia oraz zabezpiecza ewentualne dowody, miejsce zdarzenia oraz wszelkie przedmioty, które powinny zostać nieruszone do czasu przyjazdu Policji. Świadkowie powinni złożyć ustne lub pisemne wyjaśnienia.

9. Dyrektor lub wychowawca wzywa telefonicznie w trybie pilnym do szkoły rodziców ucznia sprawcy i przekazuje im uzyskane informacje o zdarzeniu.

Ważne! Jeśli rodzice nie przyjdą - dalsze postępowanie odbywa się bez ich udziału.

10. Dyrektor w obecności wychowawcy, pedagoga i rodziców zobowiązuje ucznia - sprawcę przemocy do zaprzestania nagannego zachowania poprzez spisanie kontraktu z nim i jego rodzicami.

11. Dyrektor stosuje właściwą karę wobec ucznia – sprawcy, zgodnie ze Statutem szkoły np. poprzez udzielenie nagany.

12. Pedagog, wychowawca, uczący nauczyciel, stosują oddziaływania wychowawcze proponując pomoc psychologiczną lub udział w terapii itp. wobec ofiary i sprawcy i monitorują przebieg zmian. Można skorzystać z metod zalecanych przez J. Kołodziejczyka - „wspólnej sprawy”, „bez obwiniania”.

13. Dyrektor zawiadamia Policję i inne instytucje (organ prowadzący i organ nadzorujący).

Ważne!

Gdy uczeń i jego rodzice odmawiają współpracy szkoła musi powiadomić również sąd rodzinny w przypadku ucznia nieletniego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

Szkoła jest miejscem, gdzie nauczyciel, widząc, co się dzieje z dzieckiem, może rozpoznać przemoc i zaniedbanie, przeprowadzić interwencję, monitorować sytuację, udzielić wsparcia. W szkole można też prowadzić działania profilaktyczne. Mogą to zrobić wszyscy nauczyciele i wychowawcy, pedagog szkolny a także pielęgniarka. Do skutecznego przeciwdziałania przemocy oraz udzielania pomocy osobom krzywdzonym, niezbędne jest poznanie jej specyfiki.

3.3. Działania wobec ofiary cyberprzemocy

1. Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga szkolnego.
2. W strategii działań pomocowych uczeń-ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS, MMS, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e-mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (oczywiście robią to rodzice).
3. Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocy bądź odwetowe ze strony sprawcy.
4. Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i, w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

Wsparcie psychiczne

Podczas rozmowy z uczniem - ofiarą cyberprzemocy:

- Należy zapewnić go, że dobrze zrobił, mówiąc o tym, co się stało.
- Mówimy, że widzimy i rozumiemy, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało.
- Informujemy go, że nikt nie ma prawa tak się zachowywać wobec niego.
- Zapewniamy go, że szkoła nie toleruje żadnej formy przemocy i że postara się mu pomóc, uruchamiając odpowiednie procedury interwencyjne.
- Jesteśmy uważni na pozawerbalne przejawy uczuć dziecka - zażenowanie, skrępowanie, wstyd, lęk, przerażenie, smutek, poczucie winy.

3.4. Postępowanie wobec ofiar agresji i przemocy

Postępowanie wobec dzieci, które stały się jednorazowymi obiektami agresywnych zachowań, zasadniczo różni się od działań, które należy podjąć w stosunku do ofiar przemocy rówieśniczej.

Dziecko, które stało się **ofiara agresji**, zawsze potrzebuje odzyskania swojego terytorium - trzeba, więc powstrzymać agresora i spowodować jego wycofanie się: ma przestać szarpać, oddać to, co zabrał itp. Ofiara agresji potrzebuje naprawienia szkody i zadbania o nienaruszalność granic na przyszłość, czasem również - odreagowania trudnych emocji poprzez opowiedzenie komuś, co ją spotkało, i zainteresowanie ze strony dorosłego, np. okazania jej współczucia i zrozumienia: „Wyobrażam sobie, że jest to bardzo przykre dla ciebie” albo wyrażenia swojego stanowiska na temat zachowania agresora: „To nie w porządku, że tak się zachował”.

Ofiary przemocy przeżywają bardzo trudne uczucia - lęk, rozpacz, wstyd, bezradność, ale też złość i wściekłość. Ich sytuacja jest bardziej skomplikowana niż ofiar agresji - zdarzenia, w przebiegu, których stały się ofiarami, sprawiają, że tracą zaufanie do otoczenia, obwiniają siebie, a ich poczucie własnej wartości dramatycznie ulega obniżeniu. Mają, więc przede wszystkim potrzebę odreagowania trudnych emocji, oczekują wsparcia, akceptacji i zrozumienia ze strony dorosłych i rówieśników. Ich poczucie własnej wartości wymaga odbudowania, dlatego często potrzebują i chcą nauczyć się radzenia sobie w kontaktach z innymi, co ma im pomóc na wypadek dokuczania czy ataku rówieśników.

W indywidualnej rozmowie z ofiarą przemocy nauczyciel powinien:

- Pozwolić uczniowi opowiedzieć o tym, co go spotkało.
- Nie oceniać ucznia, okazać zrozumienie dla jego uczuć i zachowań.
- Docenić dotychczasowe sposoby radzenia sobie.
- Poinformować o działaniach, jakie zamierza podjąć.
- Ustalić z uczniem dalsze kroki prowadzące do rozwiązania problemu.

Uczniowie będący ofiarami nie zawsze chcą opowiadać o zdarzeniu i o tym, co je spotkało. Nauczyciel musi pamiętać jednak, że rozmowa jest niezbędna - ma służyć ofierze i stanowi dla niej pierwszą i podstawową pomoc w odnalezieniu się w grupie na nowo.

Aby ułatwić uczniowi powrót do grupy, nauczyciel powinien:

- Poznać sytuację w klasie, sprawdzić, czy może liczyć na choćby kilka osób, które pomogą mu stworzyć pokrzywdzonemu dziecku bezpieczne otoczenie, składające się z uczniów, którzy odgrywają w klasie pozytywną rolę.
- Stworzyć sytuację, w której ofiary przemocy będą mogły współpracować z innymi uczniami w realizacji interesującego zadania, które mogłoby zakończyć się sukcesem.
- Pozwolić ofiarom przemocy na zademonstrowanie rówieśnikom efektów ich wspólnej pracy i sam je docenić.

3.5. Postępowanie wobec agresorów i sprawców przemocy rówieśniczej

1. Sprawca agresji i przemocy musi zdobyć umiejętność kontrolowania swoich zachowań oraz radzenia sobie ze złością i frustracją, które często przeżywa.
2. Ważne jest, aby przyswoił sobie umiejętności społeczne - empatię i pozyskiwanie sympatii w grupie, bez uciekania się do zachowań agresywnych. W pracy ze sprawcą przemocy należy dążyć do uświadomienia mu norm, zasad i wartości.
3. Sprawcami zachowań agresywnych są czasem uczniowie, którzy incydentalnie posuwają się do agresji.
4. Bywają też tacy, którzy utrwalili się w takich rolach, ale nie są uwikłani w dłuższy trwający proces prześladowania osoby lub grupy osób - tacy dla odróżnienia nazywani są agresorami. Postępowanie wobec agresorów i sprawców przemocy zaczyna się od powstrzymania ich agresywnych zachowań.
5. Rozmowa interwencyjna z agresorem.
6. Wyjaśnia sprawcy powody rozmowy, mówiąc o faktach i jego konkretnych zachowaniach.
7. Wysłuchać jego sytuację.
8. Mówi sprawcy, jakie złamał normy i zasady oraz kto i jaką szkodę poniósł w związku z jego zachowaniem.
9. Informuje sprawcę, jakie poniesie konsekwencje, a które powinny być powiązane z wyrządzoną przez niego szkodą i zmierzać do jej naprawienia; sposób naprawienia szkody może być ustalony wspólnie z pokrzywdzonym.
10. Mówi sprawcy o dalszych krokach, jakie zamierza podjąć.
11. Podpisuje ze sprawcą kontrakt określający jego zobowiązania oraz konsekwencje, jakie poniesie w razie niedotrzymania zawartej umowy.
12. Umawia się ze sprawcą na następne spotkanie i kontroluje przestrzeganie zawartej umowy.

13. Agresor potrzebuje fachowej pomocy!

Jego specjalistyczna edukacja może przebiegać w różnych formach:

- Włączanie sprawców w działania na rzecz ograniczania przemocy. Zajęcia psychoedukacyjne i psychokorekcyjne stanowią niezwykle ważną formę pomocy dla agresorów i sprawców przemocy rówieśniczej. W miarę możliwości warto przewidzieć istnienie takich grup w szkole. W grupie najskuteczniej przebiega zdobywanie umiejętności psychologicznych i społecznych. Należy uczyć innego sposobu zaspokajania potrzeb, empatii, kontroli wyrażania emocji, klasyfikowania systemu wartości, rozumienia problemu agresji i przemocy.

3.6. Pomoc ofiarom Cyberprzemocy

1. W pierwszej kolejności należy udzielić wsparcia ofierze. Musi się ona czuć bezpieczna i zaopiekowana przez dorosłych. Na poczucie bezpieczeństwa dziecka wpływa fakt, że wie ono, iż szkoła podejmuje kroki w celu rozwiązania problemu.
2. Podczas rozmowy z uczniem - ofiarą cyberprzemocy - należy zapewnić go, że nie jest winny zaistniałej sytuacji oraz że nikt nie ma prawa zachowywać się w ten sposób wobec niego, a także podkreślić, że dobrze zrobił ujawniając sytuację.
3. Należy okazać zrozumienie dla jego uczuć, w tym trudności z ujawnieniem okoliczności wydarzenia, strachu, wstydu. Trzeba podkreślić, że szkoła nie toleruje przemocy i że zostaną podjęte odpowiednie procedury interwencyjne.
4. Należy poinformować ucznia o krokach, jakie może podjąć szkoła i sposobach, w jaki może zapewnić mu bezpieczeństwo.
5. Należy pomóc ofierze (rodzicom ofiary) w zabezpieczeniu dowodów (to może być dla niej zadanie trudne zarówno ze względów technicznych, jak i emocjonalnych), zerwaniu kontaktu ze sprawcą, zadbaniu o podstawowe zasady bezpieczeństwa on-line (np. nieudostępnianie swoich danych kontaktowych, kształtowanie swojego wizerunku etc.).
6. Pomoc ofierze nie może kończyć się w momencie zakończenia procedury. Warto monitorować sytuację, „czuwać” nad jej bezpieczeństwem, np. zwracać uwagę czy nie są podejmowane wobec niej dalsze działania przemocowe, obserwować, jak sobie radzi w grupie po ujawnionym incydencie cyberprzemocy.
7. W działania wobec ofiary należy także włączyć rodziców/opiekunów ofiary - trzeba na bieżąco ich informować o sytuacji, pamiętając przy tym o podmiotowym traktowaniu dziecka - mówiąc mu o tym i starając się uzyskać jego akceptację dla udziału rodziców.

Jeśli dziecko nie wyraża zgody, należy omówić z nim jego obawy, a jeśli to nie pomaga powołać się na obowiązujące nas zasady i przekazać informację rodzicom.

8. W trakcie rozmowy z dzieckiem i/lub jego rodzicami/opiekunami, jeśli jest to wskazane, można zaproponować pomoc specjalisty (np. psycholog szkolny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna) oraz przekazać informację o możliwości zgłoszenia sprawy Policji.

3.7. Pomoc - naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego bądź niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

1. Ofiary incydentów należy otoczyć - w porozumieniu z rodzicami/opiekunami prawnymi - opieką pedagogiczno-psychologiczną i powiadomić o działaniach podjętych w celu usunięcia skutków działania sprawcy (np. usunięcie z Internetu intymnych zdjęć ofiary, zablokowanie dostępu do konta w portalu społecznościowym).
2. Jeśli kradzież tożsamości, bądź naruszenie dobrego wizerunku ofiary jest znane tylko jej i rodzicom, szkoła winna zapewnić poufność działań, tak, aby informacje narażające ofiarę na naruszenie wizerunku nie były rozpowszechniane.

3.8. Pomoc - zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z Internetu

1. Osoba, której problem dotyczy, powinna zostać otoczona indywidualizowaną opieką przez pedagoga/psychologa szkolnego.
2. Pierwszym jej etapem będzie rozmowa (rozmowy) ze specjalistą, która pozwoli zdiagnozować poziom zagrożenia, określić przyczyny popadnięcia w nałóg (np. sytuacja domowa, brak sukcesów edukacyjnych w szkole, izolacja w środowisku rówieśniczym) i ukazać specyfikę przypadku. Każde dziecko, u którego podejrzewa się nałóg korzystania z Internetu powinno zostać profesjonalnie zdiagnozowane przez psychologa szkolnego.
3. Można, w tym zakresie skorzystać z pomocy Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej.
4. Dziecku w trakcie wsparcia należy zapewnić komfort psychiczny - o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych muszą zostać powiadomieni wszyscy uczący go i oceniający nauczyciele.

5. Powiadomienie rodziców lub opiekunów prawnych dziecka i omówienie z nimi wspólnych rozwiązań. Tylko synergiczne współdziałanie rodziców i szkoły może zagwarantować powodzenie podejmowanych działań wspierających dziecko.

3.9. Pomoc - nawiązywanie niebezpiecznych kontaktów w Internecie - uwodzenie, zagrożenie pedofilia

Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży - 116 111

Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci - 800 100 100

Zgłaszanie nielegalnych treści: Dyżurnet, dyżurnet.pl

1. W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu należy przede wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobne wsparcie winno być udzielone w przypadku zaobserwowania antyzdrowotnych i zagrażających życiu zachowań uczniów (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań dzieci z inspiracją w Internecie **należy powiadomić rodziców.**
2. Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczno-pedagogiczną we współpracy szkoły z rodzicami/opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z dzieckiem prowadzonej w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/pedagoga/psychologa/osobę ze szkoły, do której dziecko ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je Policji.
3. Należy upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a dziecko odzyskało poczucie bezpieczeństwa. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej) dziecka, w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie.
4. Dziecku należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/lub lekarskiej.
5. Wszelkie działania szkoły wobec dziecka winny być uzgadniane z rodzicami/opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.

4. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI POZASZKOLNYMI W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW Z UCZNIOWSKĄ AGRESJĄ

Współpraca z różnymi instytucjami prowadzona jest w miarę potrzeb: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Sąd dla Nieletnich, Policja

Współpraca z Policją

W ramach długofalowej pracy szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.

Koordinatorami współpracy powinni być: pedagog/psycholog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich właściwej jednostki Policji.

Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie, którego znajduje się szkoła/placówka. Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemne zasady kontaktu, by można na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy Policji ze szkołą organizuje się:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym;
- spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełnione czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz sposobów unikania zagrożeń;
- informowanie Policji o zdarzeniach na terenie szkoły „wypełniających znamiona przestępstwa”, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży;
- udzielenie przez Policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły;
- wspólny - szkoły i Policji – udział w lokalnych programach profilaktyki związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w „Procedurach[...],” albo, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w której obecność Policji jest konieczna. Każda, dotycząca uczniów, wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana Dyrektorowi Szkoły lub uzgodniona z innymi pracownikami szkoły.

Szkoła powinna powiadomić odpowiednie służby (np. sąd rodzinny), gdy wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje ze Statutu szkoły) i interwencje pedagogiczne, a ich zastosowanie nie przynosi pożądaných rezultatów (np. nie ma zmian postawy ucznia).

Kontakt z Policją wymagają wszelkie sytuacje, w których zostało naruszone prawo (np. groźby karalne, świadome publikowanie nielegalnych treści).

Za zgłoszenie powinien odpowiadać Dyrektor szkoły lub inna osoba będąca pracownikiem szkoły (wicedyrektor, nauczyciel, pedagog specjalny, psycholog).